

Til Fylkesmennene

Deres referanse

Deres dato

Vår referanse

Vår dato

2010-01209 VD

1.6.2010

Fri rettshjelp – bruk av tolk og betaling av tolkeoppdrag

På bakgrunn av henvendelser fra enkelte fylkesmannsembeter og advokater kan det synes som om det er en viss usikkerhet knyttet til bruk av tolk og betaling av tolkeoppdrag i rettshjelpssaker. Vi finner derfor grunn til å gi en nærmere redegjørelse for de reglene som gjelder på dette området, herunder reglene om attestasjon, reisefravær og innlevering av tolkens arbeidsoppgave.

Bruk og bestilling av tolk:

Etter rettshjelploven § 14 annet ledd første punktum kan søkerens egne vesentlige og nødvendige utgifter i tilknytning til et fritt rettsråd dekkes helt eller delvis. Utgifter til tolk regnes som partens egne utgifter. I utlendingssaker etter rettshjelploven § 11 første ledd nr. 1 legges det til grunn at det normalt vil være behov for tolkebistand. I slike saker kan advokaten benytte tolk i inntil 3 timer, uten forhåndssøknad til fylkesmannen. Fylkesmannen skal i disse tilfellene først vurdere innvilgelsen etter at bistanden er gitt. Det understrekes imidlertid at dette timetallet ikke skal oppfattes som noe søker automatisk har krav på å få dekket.

Ved behov for tolkebistand utover 3 timer må advokaten på forhånd sende en begrunnet søknad til Fylkesmannen, jf. Justisdepartementets rundskriv G-12/05 pkt. 5.2.2. Dette gjelder også i de tilfellene hvor tolken først sender inn en faktura på 3 timer, og det senere viser seg nødvendig med ytterligere tolkebistand i samme sak. I vurderingen av om det er behov for bistand utover 3 timer skal det bl.a. legges vekt på om det er behov for flere møter/samtaler med klienten enn vanlig fordi saken er spesielt omfattende, faktum er særlig komplisert eller saken har pågått over ekstraordinær lang tid. Videre skal det ses hen til om det tar ekstraordinær lang tid å kommunisere med klienten på grunn av spesielle fysiske eller psykiske forhold. Momenter av denne art bør i størst mulig utstrekning dokumenteres av advokaten. Søknaden bør inneholde opplysninger både om hva tidligere tolking har bestått i og hva ytterligere tolking vil bestå i.

Dersom det på forhånd er søkt Fylkesmannen om dekning av tolkeutgifter utover 3 timer og søknaden innvilges fordi et bestemt møte anses nødvendig etter rettshjelpslovens § 14 annet ledd, er dette et bindende vedtak som innebærer at tolkeutgiftene som ville påløpt til dette møtet dekkes selv om klienten likevel ikke møter opp. Også hvor det er benyttet tolk i inntil 3 timer anses det å foreligge et bindende tilsagn som innebærer at tilsvarende tolkeutgifter skal

godtgjøres.

Hvis det først i ettertid søkes om dekning av tolkeutgifter som refererer seg til et forhåndsavtalt møte hvor klienten ikke møter, må det foretas en konkret vurdering av om møtet som sådan var nødvendig. Fylkesmannen må således vurdere om møtet sett i sammenheng med sakens art og karakter fremsto som nødvendig. Dersom så er tilfelle dekkes tolkeutgifter som refererer seg til dette møtet, selv om klienten uteblir. Advokaten som bestiller av tolketjenesten bærer i dette tilfellet ikke risikoen for at klienten uteblir og er da ikke ansvarlig for dekning av tolkeutgiftene.

Det er advokaten som er ansvarlig for å bestille tolk og advokaten skal så vidt mulig bestille en tolk som befinner seg i nærheten av det stedet hvor tolkingen skal foregå. Hvis det ikke finnes noen kvalifisert tolk på stedet, skal advokaten velge den geografisk sett nærmeste kvalifiserte tolken. Grunnen til dette er at man skal begrense tolkens reiseutgifter i den grad det er mulig. Av samme årsak bør advokaten også vurdere muligheten for å benytte telefon- eller skjermtolking. I vurderingen av hvordan tolkingen skal foregå bør det ses hen til oppdragets lengde og karakter samt klientens tilstand, herunder om søker er mindreårig. Det må som hovedregel kunne forventes at det benyttes telefontolking ved samtaler av begrenset varighet f.eks. ved formidling av beskjeder og meddelelse av resultatet i en asylsak. Ved lengre samtaler må det imidlertid foretas en konkret vurdering der det foretas en avveining av behovet for personlig fremmøtetolking opp mot utgiftene til tolkens reise. Når tolkens reise må anses som langvarig bør advokaten i størst mulig grad benytte seg av telefontolking. Dersom advokaten velger fremmøtetolking i et tilfelle hvor reisens lengde og oppdragets art skulle tilsi at det ble benyttet telefontolking, bør advokaten redegjøre nærmere for dette.

Utgiftene som direkte refererer seg til telefontolking dekkes særskilt mot faktura. Slike utgifter omfattes ikke av den ordinære salærsatsen, jf salærforskriften § 2.

Godtgjøring og attestasjon av tolkens arbeidsoppgave:

Det fremgår av salærforskriften § 5 fjerde ledd at det er den advokaten som benytter tolk som er ansvarlig for godtgjøring til tolken, og at tolkens regning som hovedregel skal inntas i advokatens arbeidsoppgave og vedlegges i forbindelse med innsendelse av denne. Det følger også av denne bestemmelsen at tolken kan velge å sende inn særskilt arbeidsoppgave. At tolken selv sender inn sin arbeidsoppgave er vanlig bl.a. i utlendingssaker som er så langvarige at advokaten ikke kan sende inn sin arbeidsoppgave før lang tid etter at tolkeoppdraget er utført. Fordi det er rimelig at tolken får betalt for tolkeoppdraget umiddelbart etter at dette er utført, er det i praksis akseptert at tolken selv sender inn sitt salærkrav. Et alternativ til at tolken sender inn egen arbeidsoppgave er at advokaten betaler tolken og sender inn sitt refusjonskrav. Ved bruk av elektronisk innsendelse, vil advokaten kunne få refundert sitt utlegg til tolk innen ca 14 dager. Det presiseres at det ikke er adgang til å sende ubetalte tolkefakturaer elektronisk i rettsråd.no.

Det følger videre av salærforskriften § 5 fjerde ledd annet punktum at advokaten skal attestere tolkens regning i forbindelse med tolkeoppdrag. Dette gjelder uavhengig av om det er advokaten eller tolken som sender inn arbeidsoppgaven til fylkesmannen. Attestasjonen skal omfatte både den tid som er medgått til tolking (tolkeoppdragets lengde), samt reisefravær (når tolken ankommer og forlater advokatkontoret eller asylmottaket) og reiseutgifter.

Hensikten med kravet om attestasjon er å sikre kontroll med det tidsforbruk tolken oppgir og de utgifter tolken påberoper seg. Den advokat som engasjerer tolk til et oppdrag anses å være nærmest til å kontrollere tolkens utgifter i forbindelse med oppdraget. Vi har imidlertid forståelse for at den enkelte advokat har begrensede kontrollmuligheter når det gjelder reisefravær, og det forventes ikke at advokaten skal ta stilling til grensetilfeller eller foreta detaljkontroll. Advokaten avgjør selv hvilken dokumentasjon som må fremlegges av tolken før attestasjon kan foretas. Det vises til at arbeidsoppgaven også skal overprøves av Fylkesmannen, som etter hvert har omfattende erfaring med hensyn til tidsforbruk til/fra ulike reisemål.

Vi er kjent med at enkelte tolker/tolkebyråer benytter et skjema for reisetid som fylles ut i forbindelse med tolkeoppdraget. Så lenge dette skjemaet inneholder opplysninger om tidspunktet og stedet for reises start og avslutning burde det ikke by på problemer for advokater å attestere tolkens reisetid på bakgrunn av skjemaet. Hvorvidt advokaten attesterer på dette skjemaet eller på salæroppgaven del 6 er uten betydning.

Betaling for tolkeoppdraget og reisefravær:

En tolk som benyttes i en fri rettshjelpssak betales med 4/5 av den offentlige salærsats, jf. salærforskriften § 2 første ledd. Salærsatsen er ment å dekke alle utgifter til kontorhold, herunder utgifter til papir, kopiering og telefon (unntatt utgifter knyttet til telefontolking, jf. ovenfor). Såkalte administrasjonsgebyrer, hastetillegg, papirtillegg m.v. dekkes ikke særskilt. Det gis betaling for hver påbegynte halvtime, jf. annet ledd. Denne bestemmelsen innebærer at det ikke er hjemmel for å benytte en minimumssats på 1 time for et tolkeoppdrag.

Tolker har også krav på dekning av reisefravær etter salærforskriften § 8. Godtgjøring for reisefravær gis imidlertid kun for sammenhengende fravær ut over 30 minutter. Dette innebærer at det ikke gis godtgjøring for fravær som utgjør mindre enn 30 minutter. Dersom fraværet utgjør mer enn 30 minutter gis det imidlertid godtgjøring for det samlede totale fraværet, dvs. at det ikke skal gjøres fradrag for de første 30 minuttene. Det vises for øvrig til kommentarene til salærforskriften § 8.

Som reisefravær regnes i alminnelighet den tid som med rimelighet må anses å medgå fra tolken forlater sitt hjem/kontor og inntil vedkommende ankommer advokatens kontor/asylmottaket (tilsvarende retur). Det forutsettes at tolken reiser på den for staten hurtigste og rimeligste måte, jf. kommentarene til salærforskriften § 8. Tolken skal for øvrig kun ha dekket reise mellom hjem/kontor og tolkested en gang pr. dag. Dersom tolken reiser direkte fra et tolkeoppdrag til et nytt oppdrag, skal reisen mellom tolkestedene dekkes når reisen utgjør mer enn 30 minutter. Det bør i den sammenheng avklares med tolken om vedkommende har hatt eller vil ha andre tolkeoppdrag samme dag, herunder om tolken har fått dekket reisefravær for oppdrag samme dag. Det understrekes at det er den tid som faktisk medgår til slik reise som skal betales, jf. salærforskriften § 2 om at det gis godtgjøring for hver påbegynt halvtime. Det er således ikke etablert noen "stykkpris" eller minimumsbetaling på 1 time for tolkers reise.

Innlevering av tolkens arbeidsoppgave:

I tilfeller hvor tolken velger å sende inn egen arbeidsoppgave, skal denne leveres til Fylkesmannen snarest og senest innen 3 måneder etter avsluttet arbeid. Det vil si senest 3 måneder etter at tolken har utført tolkeoppdraget. Dersom tolken velger å be advokaten ta

med regningen i advokatens arbeidsoppgave, vil fristen først løpe fra det tidspunkt advokaten har utført sitt oppdrag.

Hvor tolken i en prioritert utlendingssak sender inn egen arbeidsoppgave bør som hovedregel kopi av advokatens tildelingsbrev vedlegges. Det er eventuelt tilstrekkelig at den spesifikke sakstypen fremgår av tolkeskjemaet som benyttes av enkelte fylkesmenn. Dette er nødvendig for at fylkesmannen skal kunne ta stilling til om tolkeoppdraget er utført i en prioritert utlendingssak der søkeren har krav på fri rettshjelp. I motsatt tilfelle må spørsmålet om dekning av tolkeutgifter ses i sammenheng med spørsmålet om klienten oppfyller vilkårene for fri rettshjelp, jf rettshjelploven § 14 annet ledd.

Vi er for øvrig kjent med at det ofte sendes inn mangelfulle arbeidsoppgaver fra tolker i utlendingssaker. Vi vil derfor minne om at det er et vilkår for honorering at tolkens arbeidsoppgave er både fullstendig og nøyaktig utfylt, jf. salærforskriften § 5. I motsatt fall har Fylkesmannen rett og plikt til å returnere arbeidsoppgaven uten å honorere tolkens krav.

Vi ber om at Fylkesmennene sørger for utsendelse av dette brevet til aktuelle advokater og tolker/tolkebyråer innen det enkelte fylke.

Kopi av brevet er sendt Justisdepartementet til orientering.

Med hilsen

Wenche Bjørland
avdelingsdirektør

Vivi Danielsen
seniorrådgiver